

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 2000-2001

25 APRIL 2001

Voorstel van resolutie over de noodzaak dat de Verenigde Staten van Amerika de doelstelling van het protocol van Kyoto in acht nemen

(Ingediend door
de heer François Roelants du Vivier c.s.)

TOELICHTING

De klimaatwijzigingen zijn duidelijk een van de meest alarmerende problemen waarmee de wereld aan het begin van de 21ste eeuw geconfronteerd wordt. Zoals een recent rapport van het intergouvernementeel panel (een gemeenschappelijk project dat het milieupanel van de Verenigde Naties en de Meteorologische Wereldorganisatie bijeenbrengt) over de klimaatwijzigingen aantoont, zal de temperatuur in de loop van deze eeuw met 1,4 tot 5,8° C toenemen als er geen maatregelen worden genomen om het fenomeen, dat voornamelijk aan menselijke activiteiten is te wijten, een halt toe te roepen. Volgens datzelfde rapport zal het fenomeen catastrofale gevolgen hebben: meer kans op tyfoons en wervelstormen, een ingrijpende inkrimping van de ijs- en sneeuwkap en een stijging van het peil van de oceanen. In die context is de afname van de uitstoot van gassen die zorgen voor het broeikaseffect, een van de voornaamste oorzaken van de opwarming van het klimaat, van cruciaal belang.

De kaderovereenkomst van de Verenigde Naties met betrekking tot de klimaatwijzigingen, die werd besproken op de top van Rio in 1992 en aangenomen in New York op 9 mei 1992, werd opgesteld met de bedoeling de concentratie van gassen die zorgen voor het broeikaseffect op zo een niveau te stabiliseren dat

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 2000-2001

25 AVRIL 2001

Proposition de résolution relative à la nécessité pour les États-Unis d'Amérique de respecter les objectifs du protocole de Kyoto

(Déposée par
M. François Roelants du Vivier et consorts)

DÉVELOPPEMENTS

Les changements climatiques sont, de toute évidence, l'un des problèmes les plus alarmants auxquels le monde a à faire face à l'aube du 21e siècle; ainsi que l'a indiqué un récent rapport du panel intergouvernemental sur les changements climatiques (projet commun associant le panel environnemental des Nations Unies et l'Organisation météorologique mondiale), la température de la terre augmentera d'entre 1,4 et 5,8° C au cours de ce siècle si des mesures ne sont pas adoptées pour enrayer ce phénomène, imputable essentiellement aux activités humaines. Selon ce même rapport, un tel phénomène entraînerait des conséquences catastrophiques, avec un danger accru de typhons et de cyclones, tandis que la couche de glace et de neige diminuerait de manière radicale, en même temps que le niveau des océans augmenterait. Dans ce contexte, la réduction des émissions de gaz à effet de serre, l'un des principaux facteurs responsables du réchauffement climatique, revêt une importance cruciale.

La convention cadre des Nations unies sur les changements climatiques (CCNUCC) discutée lors du sommet de la Terre qui s'est tenu à Rio en 1992, et adoptée à New York le 9 mai 1992, a été conçue dans le but de stabiliser la concentration en gaz à effet de serre dans l'atmosphère à un niveau qui évite une

een ernstige verstoring van het klimatologisch systeem door menselijke activiteiten wordt voorkomen, en dat voor een periode die voldoende lang is om de ecosystemen in staat te stellen zich op een natuurlijke wijze aan te passen aan de klimaatswijzigingen.

38 industrielanden, waaronder de Verenigde Staten, zijn op 10 december 1997 in Kyoto door middel van een protocol bij de hierboven vermelde overeenkomst overeengekomen om de uitstoot van gassen die zorgen voor het broeikaseffect tegen 2012 met gemiddeld 5,2 % te doen dalen ten opzichte van het niveau van 1990. De landen van EU hebben zich verbonden tot een afname van 8 % (België tot een afname van 7,5 %) en de Verenigde Staten tot een afname van 7 %. Het protocol van Kyoto wordt pas van kracht als 55 van de in totaal 84 landen die het hebben ondertekend, het ratificeren, met als bijkomende voorwaarde dat de ratificerende landen verantwoordelijk moeten zijn voor ten minste 55 % van de totale uitstoot van kooldioxide. De Verenigde Staten alleen al zijn verantwoordelijk voor 25 % van de totale uitstoot van kooldioxide, de verontreinigende stof waar het protocol van Kyoto het voornamelijk over heeft.

Het is nuttig eraan te herinneren dat er aanzienlijke verschillen zijn tussen de diverse landen wat de productie van CO₂ betreft: een Europeaan produceert gemiddeld 10 ton CO₂ per jaar en een Amerikaan 24 ton, terwijl de ontwikkelingslanden onder het gemiddelde zitten. De verdere opwarming van de aarde kan alleen maar worden tegengehouden als er over de hele wereld per hoofd en per jaar niet meer dan 1,7 ton CO₂ wordt geproduceerd.

Zoals de groep van internationale experts op het vlak van klimaatswijzigingen onlangs heeft aangetoond, zijn het de landen die het minst toegang hebben tot bronnen van inkomsten, die het kleinste aanpassingsvermogen hebben en die dus het meest zijn blootgesteld aan de opwarming van het klimaat en de rampzalige gevolgen ervan. Vandaar dat de ontwikkelde landen, waaronder de Verenigde Staten, een belangrijke verantwoordelijkheid dragen en een beslissende rol dienen te spelen in het doen afnemen van de uitstoot van gassen die verantwoordelijk zijn voor het broeikaseffect.

In die context zijn de recente verklaringen van de president van de Verenigde Staten, George W. Bush, waarmee hij te kennen geeft dat zijn land het protocol van Kyoto verwerpt, in hoge mate onverantwoord. Het protocol van Kyoto is immers bedoeld als element in de globale strategie voor een duurzame ontwikkeling, die op geen enkele manier ingaat tegen de bevordering van de economische ontwikkeling en de werkgelegenheid. Integendeel zelfs: op middellange en lange termijn versterken een strategie voor een duurzame ontwikkeling en het rationeel omgaan met natuurlijke rijkdommen de economische groei. Het is bijgevolg betreurenswaardig dat de Amerikaanse

perturbation sérieuse du système climatique causée par des activités humaines, et dans un laps de temps suffisant pour permettre aux écosystèmes de s'adapter naturellement aux changements climatiques.

38 pays industrialisés, parmi lesquels les États-Unis, sont convenus par un protocole à la convention précitée le 10 décembre 1997 à Kyoto de réduire leurs émissions de gaz à effet de serre de, en moyenne, 5,2 % d'ici à 2012, par rapport au niveau de 1990; les pays de l'UE se sont engagés à une réduction de 8 % (Belgique 7,5 %) et les États-Unis à une réduction de 7 %. Afin de pouvoir entrer en vigueur, le protocole de Kyoto doit être ratifié par 55 pays signataires (sur 84) représentant 55 % au moins des émissions totales de dioxyde de carbone. À eux seuls, les États-Unis sont responsables de quelque 25 % des émissions totales de dioxyde de carbone, le principal polluant couvert par le protocole de Kyoto.

Il n'est par ailleurs pas négligeable de rappeler qu'il existe des disparités marquées entre les différents pays au niveau de la production de CO₂: un Européen produit en moyenne 10 tonnes de CO₂ par an, contre 24 tonnes pour un Américain moyen, tandis que les pays en développement se situent en dessous de la moyenne. Ainsi, pour arrêter le réchauffement planétaire, il faudrait parvenir au niveau mondial à une production par tête de 1,7 tonne de CO₂ au maximum.

En outre, ainsi que l'a indiqué récemment le groupe international d'experts sur les changements climatiques, les pays qui ont l'accès le plus limité aux ressources sont également ceux dont la capacité d'adaptation est la plus faible et qui sont dès lors les plus exposés au réchauffement climatique et à ses effets néfastes. C'est pourquoi les pays développés, dont les États-Unis, ont une responsabilité importante et un rôle déterminant à assumer dans la réduction effective des émissions de gaz à effet de serre.

Dans ce contexte, les récentes déclarations du président des États-Unis, George W. Bush, refusant la participation de son pays au protocole de Kyoto, apparaissent particulièrement irresponsables. Car le protocole de Kyoto a été conçu comme un élément de la stratégie globale de développement durable, qui ne va en aucune manière à l'encontre de la promotion du développement économique et de l'emploi; au contraire, à moyen et long termes, une stratégie en matière de développement durable et l'utilisation rationnelle des ressources naturelles renforceront la croissance économique. Il est donc regrettable que le seul effet de la stratégie du gouvernement américain

regering een achterhoedegevecht levert en dat haar strategie er enkel op gericht is de industrietakken die fossiele brandstof produceren en in grote mate verbruiken, te beschermen.

Vandaar dat het belangrijk is dat de Senaat de houding van de Verenigde Staten veroordeelt, de Belgische regering aanmoedigt om haar inspanningen om de Amerikaanse regering op haar beslissing te doen terugkomen voort te zetten en de regering de opdracht geeft om in het kader van het Belgische voorzitterschap van de Europese Unie ervoor te ijveren dat het protocol van Kyoto wordt geratificeerd en zo van kracht wordt, desnoods zonder de medewerking van de Verenigde Staten.

*
* *

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

De Senaat,

A. gelet op de kaderovereenkomst van 1992 van de Verenigde Naties met betrekking tot de klimaatwijzigingen, die door België werd geratificeerd, het protocol bij die overeenkomst aangenomen in december 1997 in Kyoto en de zesde conferentie van de partijen van de raamovereenkomst, die plaatsvond in november 2000 in Den Haag;

B. in aanmerking nemend dat de klimaatwijzigingen, voornamelijk te wijten aan menselijke activiteiten, een van de meest belangrijke uitdagingen op wereldvlak vormen waarmee de internationale gemeenschap geconfronteerd wordt en dat bijgevolg het doen afnemen van de uitstoot van gassen die verantwoordelijke zijn voor het broeikaseffect, van het grootste belang is;

C. wetend dat het protocol van Kyoto een essentieel politiek instrument is voor het opstellen van een strategie voor een duurzame ontwikkeling in het algemeen en een strategie ter bestrijding van de opwarming van de aarde in het bijzonder;

D. eraan herinnerend dat 38 industrielanden, waaronder de Verenigde Staten, in Kyoto overeengekomen zijn om tegen 2012 hun uitstoot van gassen die verantwoordelijke zijn voor het broeikaseffect, te doen afnemen met gemiddeld 5,2% in vergelijking met het peil van 1990; dat België zich heeft verbonden tot een afname van 7,5% en de Verenigde Staten tot een afname van 7%;

soit de protéger, dans un combat d'arrière-garde, les industries productrices et grosses utilisatrices de combustibles fossiles.

Dès lors, il apparaît important que le Sénat exprime sa condamnation de l'attitude du président des États-Unis, encourage le gouvernement belge à poursuivre ses efforts tendant à faire revenir le gouvernement américain sur sa décision, et mandate le gouvernement à œuvrer dans le cadre de la présidence belge de l'Union européenne afin que le protocole de Kyoto soit ratifié et sorte ses effets, en l'absence des États-Unis s'il le faut.

François ROELANTS du VIVIER.

*
* *

PROPOSITION DE RÉSOLUTION

Le Sénat,

A. vu la convention cadre de 1992 des Nations Unies sur les changements climatiques, ratifiée par la Belgique, le protocole à cette convention, adopté à Kyoto en décembre 1997, et la sixième Conférence des Parties de la convention cadre qui a eu lieu à La Haye en novembre 2000;

B. considérant que les changements climatiques, imputables pour l'essentiel aux activités humaines, constituent un des défis mondiaux les plus importants auxquels la communauté internationale a à faire face et que par conséquent la réduction des émissions de gaz à effet de serre, l'un des principaux facteurs responsables du réchauffement climatique, revêt une importance cruciale;

C. estimant que le protocole de Kyoto constitue un instrument politique clé pour la mise en place de toute stratégie de développement durable en général et, plus particulièrement, de toute stratégie de lutte contre le réchauffement planétaire;

D. rappelant que 38 pays industrialisés, parmi lesquels les États-Unis, sont convenus à Kyoto de réduire leurs émissions de gaz à effet de serre de, en moyenne, 5,2% d'ici à 2012, par rapport au niveau de 1990; que la Belgique s'est engagée à une réduction de 7,5% et les États-Unis à une réduction de 7%;

E. in aanmerking nemend dat de nieuwe regering van de Verenigde Staten van Amerika het protocol van Kyoto heeft verworpen en dat de president van de Verenigde Staten, George W. Bush, aangevoerd heeft dat het uitvoeren van het protocol van Kyoto verlies van banen met zich zou brengen en schadelijk zou zijn voor de economie van de Verenigde Staten, terwijl de ontwikkelingslanden niet onder het protocol vallen en ontheven zijn van de verplichting om het milieu te saneren;

F. de aandacht vestigend op het feit dat de Verenigde Staten verantwoordelijk zijn voor zowat 25% van de totale uitstoot van kooldioxide, de verontreinigende stof waar het protocol van Kyoto het voornamelijk over heeft;

G. in aanmerking nemend dat de bestrijding van de opwarming van de aarde een kwestie is van solidariteit tussen ontwikkelde landen en ontwikkelingslanden;

1. betreurt de beslissing van president W. Bush om te verzaken aan de uitvoering van het protocol van Kyoto met betrekking tot de opwarming van de aarde,

2. onderstreept dat het protocol van Kyoto moet worden opgevat als een element in de globale strategie voor een duurzame ontwikkeling, die op geen enkele manier ingaat tegen de bevordering van de economische ontwikkeling en de werkgelegenheid; is van mening dat op middellange en lange termijn een strategie voor een duurzame ontwikkeling en het rationeel omgaan met natuurlijke rijkdommen de economische groei versterken,

3. bevestigt zijn beslissing om erover te waken dat België, vooral dan in het kader van het Belgische voorzitterschap van de Europese Unie, onverwijld een evenwichtig geheel van beleidsvormen en maatregelen in het leven roept, zodat de doelstellingen van Kyoto kunnen worden gehaald, wat ook de tegenslagen mogen zijn die in het kader van de onderhandelingen worden ondervonden,

4. vraagt aan de regering om alle politieke en diplomatieke initiatieven te nemen die nodig zijn om de Amerikaanse regering op haar beslissing inzake het protocol van Kyoto te doen terugkomen; verwelkomt de inspanningen die met dat doel voor ogen al door de regering werden genomen en moedigt ze sterk aan,

5. nodigt de regering uit om een snelle ratificatie van het protocol van Kyoto in overweging te nemen, desnoods zonder de medewerking van de Verenigde Staten, in het vooruitzicht van de volgende conferentie van de partijen van de raamovereenkomst van de Verenigde Naties met betrekking tot de klimaatwijzigingen,

E. considérant que le nouveau gouvernement des États-Unis d'Amérique a rejeté le protocole de Kyoto et que le président des États-Unis, George W. Bush, a argué du fait que la mise en œuvre du protocole de Kyoto entraînerait des pertes d'emplois et serait préjudiciable à l'économie des États-Unis, alors que des pays en développement en seraient exclus et exemptés de l'obligation d'assainir l'environnement;

F. attirant l'attention sur le fait que les États-Unis sont responsables de quelque 25% des émissions totales de dioxyde de carbone, le principal polluant couvert par le protocole de Kyoto;

G. considérant que la lutte contre le réchauffement planétaire est une question de solidarité entre pays développés et pays en développement;

1. regrette la décision du président George W. Bush de renoncer à la mise en œuvre du protocole de Kyoto sur le réchauffement planétaire,

2. souligne que le protocole de Kyoto doit être conçu comme un élément de la stratégie globale de développement durable, qui ne va en aucune manière à l'encontre de la promotion du développement économique et de l'emploi; estime que, de fait, à moyen et long termes, une stratégie en matière de développement durable et l'utilisation rationnelle des ressources naturelles renforceront la croissance économique,

3. affirme sa détermination de veiller à ce que la Belgique, singulièrement dans le cadre de sa prochaine présidence de l'Union européenne, mette en œuvre sans retard un ensemble équilibré de politiques et de mesures, de manière à ce que les objectifs de Kyoto puissent être atteints, quels que soient les revers essuyés dans le cadre des négociations,

4. demande au gouvernement de prendre toutes les initiatives politiques et diplomatiques nécessaires afin d'amener le gouvernement des États-Unis à reconsidérer sa position à l'égard du protocole de Kyoto; salue dès lors et encourage vivement les efforts déjà déployés par le gouvernement à cette fin,

5. invite le gouvernement à envisager une ratification rapide du protocole de Kyoto, au besoin sans les États-Unis, dans la perspective de la prochaine conférence des Parties de la convention cadre des Nations Unies sur les changements climatiques,

6. draagt zijn voorzitter op om deze resolutie over te brengen aan het Congres en de regering van de Verenigde Staten van Amerika.

6. charge son président de transmettre la présente résolution au Congrès et au gouvernement des États-Unis d'Amérique.

François ROELANTS DU VIVIER.
Philippe MAHOUX.
Myriam VANLERBERGHE.
Johan MALCORPS.
Jean CORNIL.
Philippe MONFILS.